

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIII. Expenduntur variae Suauis narrationes, variaequae
ratiocinationes ab eo allatae aut tamquam suae, aut tamquam aliorum.
De ijs quae accidisse iam diximus; ac praecipuè, an adhibita à ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

rem partem posteriori repugnare: præterea, seruatum non fuisse ritum Concilij; vt prius minorum Theologorum iudicium audiretur, quamobrem denunciabat, se pro virili restitutum, sicuti antea fecerat, prompto tamen animo ad se aut rationi, aut definitioni confirmationique Pontificis submitendum.

10 Reliqua Decreta ad corruptelas corrigendas, accepta sunt communiter per merum verbum *placet*, exceptis sex Patribus, optantibus siue delarationem aliquam, siue tenuem mutationem.

Postremo loco lectum fuit Decretum de celebranda Sessione die decimosexto Septembris, in qua ageretur de Sacramento Matrimonij, & de alijs dogmatibus, nondum definitis, & etiam de collatione Episcopatum, & cuiusuis Sacerdotiorum generis, ac de alijs emendationis capitibus. His verò cuncti assenserunt.

Si mortales probè conciperent gaudium, ex concordia profecturum post diuturnum certamen, quodcumque litigium facile componi posset: sed occulta animorum commotio, utpote inimica, aut nimis amica sui ipsius, sanari non vult, quia extingui non vult.

CAPVT XIII.

Expenduntur variæ Suavis narrationes, variæque ratiocinationes ab eo allatæ aut tamquam suæ, aut tamquam aliorum. De ijs quæ accidisse iam diximus; ac præcipuè, an adhibita à Pontifice cura, ne decernerentur sine concordia articuli controuersi, in ipsius rem esset, an potius in detrimentum, & ex solo publicæ quietis desiderio.

1 **L**iceret mihi Suauem arguere, quòd in hisce rebus enarrandis silentio prætereat tot euentus memorabiles, & sine quorum notitia nihilo melius perciperentur euentus alij ipsis adnexi, quam intelligeretur historia depicta, si variæ imagines multis in locis obuelarentur. Sed vt sincerè loquamur, non magis in eo ille deficit, quàm communiter historici deficiant; nisi quantum aut plus quàm illi gloriatur de intima cognitione arcanorum, aut omittit ex animi perturbatione verum, sibi non ignotum. Duabus in rebus excusari non potest, in eo quod non fuit narrando, siue id ex eius fiducia siue ex fictione proueniat, & in afferendis tamquam certis rerum gestarum causis, non modò à veritate alienis, sed etiam à similitudine veritatis, quod postremum tamen gratiarum actionem promeretur: sic enim quòd mentitur amplius, eò minùs decipit. Ego verò id quod notà dignius est notabo.

Dicit,

1563.

Dicit, Concordiam inter Oratores inſitam, diſplicuiſſe compluri-
 bus *addictis Pontifici, & hanc diſſoluenda Synodi occaſionem optantibus.*
 Quinam erant hi Pontifici addicti? Num Legati? quis acrius quàm
 illi pro concordia laborauit? Poterântne vñquam maiori cum effi-
 cacia ac libertate ſcribere ad mouendum Pontificem, vt is man-
 data reuocaret? Maiorine ſolertiâ vti poterant, ne mandata
 exequerentur, parato etiam animo ad ea ſuſpendenda auctoritate
 propriâ, tamen tam diſertè fuiſſent tradita, & duo ex Legatis præ-
 cipui ſuas familias Hiſpaniæ Regi ſubiectas haberent? Num Vice-
 comes, qui, etſi pariter illi Regi ſubiectus, in litteris ad Borro-
 mæum ſenſus protulit tam ſinceros, quàm expreſſos in volumine
 litterarum eos certè Suauis inſpexerat? An Gualterius, cuius cala-
 mus auſus fuit ad eundem Borromæum ſcribere, offendi Synodum,
 quòd Pontifex eâ iuſſione ^a Legatos cogeret ad agendum, re-
 clamante conſcientiâ, lethalemque noxam committendam? Num
 Paleottus, quem audacter obſtituiſſe, ne res conficeretur, oſtendi-
 mus? Num Boncompagnus, qui per eaſdem notas locutus eſt? An
 communiter eorum phalanx, quibus plurimum Legati fidebant,
 & de quibus ſignificauerunt Pontifici, à tot viris eximijs, beneuolen-
 tiâ in Pontificem plenis, rem fuiſſe vituperatam? Breuiter, id afir-
 mare, tantum repugnat vero ac manifeſto, quantum ſi quis oppo-
 neret Suauis, diſplicere ipſi proſperos hæreticorum in Septemtrione
 ſucceſſus.

^a Litt. Gualt.
 ad Borrom.
 vltimo Iunij
 1563.

Narrat poſteâ, hoc rumore ſedato, propoſitum fuiſſe à Lotha-
 ringo aliud conſilium, vt nimirum duo articuli litigioſi omitte-
 rentur. Palmaris de temporibus error! vñde poſtmodum ſe-
 pè oritur in ferendo de rebus iudicio id quod in quibuſdam veri-
 bus cernimus, qui ſi ordine inuerſo legantur, contrariam ſigni-
 ficationem conficiunt. Rumor ſedatus fuerat ineunte Iulio, & vñque
 à die tertio Iunij ſe in viam dederat Romam verſus is qui Gualterio
 à Secretis erat, cum rebus à Lotharingo propoſitis. Quod ſi Suauis
 id ignorauit quod celatum perſtitit, ſcire tamen debebat quod no-
 torium fuerat, Legatos videlicet vſque à trigeſimo Iunij in hanc
 ſententiam veniſſe, cum de ea & ad Pontificem ſcripſerint, & cum
 omnibus viris publicis ſermonem habuerint, & ipſum Pontificem
 illicò per apertas litteras conſenſiſſe; ac demum à Muſotto, qui
 à Lotharingo, cum contentio ferueſcebat ardentius, miſſus ad illum
 fuerat, confirmationem rei propoſitæ allatam fuiſſe.

Dein refert veraciter, conformia mandata à Ferdinando ſuis
 Oratoribus fuiſſe tradita; ſed ſtatim rei veritatem cauſæ falſitate
 corrupit,

corruptit, vt qui hanc adducit: *Cum animaduerneret Cæsar, maiorem partem paratam esse ad ampliandam auctoritatem Pontificis, timebat ne quid decerneretur, unde Protestantium concordia difficilior euaderet.* Num forte Protestantes admittebant siue auctoritatem siue definitiones illius Synodi, vt proinde interesset concordia cum ipsis, vt sanctiones magis minùsve propitiæ Pontifici promerentur? Nõne ibi eundem ipsorum sententiæ proscriptæ fuerant? Nõne illi & verbis & scriptis inuecti fuerant in Synodum, tamquam in satanæ synagogam? Nõne ijdem execrabantur cum suo parente Luthero etiam Synodum Constantiensem, quæ præcipuum erat fundamentum ijs, qui Concilium supra Romanum Pontificem extollere contendebant? Cuiusnam igitur momenti ad concordiam cum Protestantibus censeretur a Cæsare illius Conuentus Decreta? sed nolente Suauis, ex eius calamo magni ponderis voces prodire, *Maiorem partem esse paratam ad ampliandam auctoritatem Pontificis.* Percontor: In quo relidet potestas definiendi; in maiori, an in minore parte? omnium Conciliorum consuetudo, quin omnium communitatum, & ratio ipsa id dicit. Igitur si suffragia fuissent collecta, Pontificis auctoritas ampliata fuisset. Igitur tot prolationes illius Sessionis habitæ non sunt à Legatis, quò Patres distinerent à noxijs Pontifici sanctionibus, optatis à Synodo, prout illis opponebatur, sed vt concordia in rebus definiendis seruaretur. Igitur Pontifex, qui sine dubio de cunctis edoctus erat, cum Legatis iniunxit, vt eas disputationes seponerent, non in suæ utilitatis gratiam id egit, quasi detrimentum aliquod suæ iurisdictioni præuidens, sed potius pacis studio neglexit emolumenta, quæ parati Patrum animi ipsi pollicebantur. Igitur non Pontifex, sed eius aduersarij libertatem Concilij violabant, cum denuntiationibus minisque vnâ impediebant, ne res legitimâ ratione secundum plura suffragia decernerentur. Responderet fortasse Suauis, Maiorem hunc numerum non ita sentire, se metu Pontificis ita loqui. Iam verò ne grauetur quispiam perpendere, quænam potètia grauiorem terrorem incuteret Episcopis, potètia Pontificis, qui extra suam modicam ditionem vires non obtinet ad agendum aduersus Principum conatus, & quem cernimus tam remissè, ac tam æquis de causis se gerentem; an potètia Regis Galliæ, Regis Hispaniæ, & Cæsaris, quòrum Oratores plus minùsve Episcoporum magis quàm Romani Pontificis auctoritati fauebant. Et præter illos nec Senatus Venerus, nec reliqui Principes Italici violentiam in suos Præsules intulissent, aut permisissent. Quare si maior pars

Pars III.

D d d d.

ita

1563.

ita loquebatur, maior pars ita sentiebat. Hic verò meos lectores rogo, vt aliquantulum in hoc argumento cogitationem defigant, vt pote in eo quod Achilles esse posset in abijciendis Suauis criminationibus contra Sedem Apostolicam, quod spectat ad hanc tertiam Tridentinæ Synodi conuocationem. Sed pergamus alia ipsius mendacia detegere.

Affirmat, Lotharingum, per eos dies Romam inuitatum à Pontifice litteris beneuolentiæ plenis, statuisse in illis negotijs illi satisfacere. Dein narrat, post alia adhibita studia, deuentum fuisse ad peculiarem, de quo diximus, cœtum præcipuorum Præsulum, in quo iacta sunt fundamenta concordie ante generalem conuentum. Verùm obseruetur, quam bene contexta sit hæc narrationum ac rationum tela. Peculiaris ille cœtus septimo Iulij habitus est, vt liquet ex monumentis suprâ productis, per quæ pariter in historia comprobauit ea, quæ nunc in confutatione cogor repetere. Pontifex autem sexto Iulij per litteras Legatis aperuit amplissimas pollicitationes, sibi Lotharingi nomine à Musotto delatas, simulque consilium ab eodem propositum inuitandi Romam Lotharingi; quod consilium, cum animaduertisset, sicut idem scribit, fuisse profectum à Lotharingo, habebat in animo re ipsa ad reditum Musotti perficere; nec ab animo discrepauit effectus, sicut colligitur ex summa responsionis ad epistolam Lotharingi, ad eundem à Musotto perlata, quæ summa typis impressa legitur in volumine Gallico. Ex his clarè patet, an huiusmodi litteræ, & inuitatio Pontificis ad Lotharingum allata, præcesserint, ac potuerint ipsum impellere ad egerenda, quemadmodum Suauis comminiscitur. Sed humanæ temeritati sæpè contingit, vt cum alicui duæ res gestæ consiliis innotescunt, quarum altera si alteram præuertisset, poterat illam parere, eandem tamquam antecedentem, & alterius causam depingat; tametsi reuerà subsequuta fuerit, adeoque nihil effecerit.

Scribit, Hydruntinum neruis omnibus concordie repugnasse: 6 & ex aduerso Legati præcipuam in eo laudem ipsi tribuunt; & in Borromæi responsis honor exhibetur ea de causa^b per verba magnifica, Pontificis nomine.

Dicit, Doctrinæ Decretis maiorem Hispanorum partem assensam⁷ fuisse sub conditione, vt seruaretur id quod Oratori sui Regis Legati sponderant, quod erat, ex dicto Suauiano, vt vbi stabiliretur Pontificis auctoritas verbis Florentinæ Synodi, declararetur vnâ, Episcoporum institutionem esse iuris Diuini. E contrario liquet ex Actis, solùm tres Hispanos Præsules, non autem maiorem partem sub

^b Litt. Borromæi. affe. en. de. infra libro sequenti.

sub conditione consensisse: hi fuerant Aiala, Casablanca, & Auof-
medianus; atque hic postremus in genere mentionem fecit, nescio
quid fuisse pollicitos Legatos de sexto & octauo Canone, nec ex-
pressa re, nec homine cui promittebatur. Verum est, haberi in
volumine litterarum Vicecomitis, sibi dictum fuisse à Morono,
eam rem promissam esse, quam Suauis indicat, sed cum restrictio-
ne magni momenti, nimirum, declaratum iri Episcoporum institu-
tionem hæreticos damnando; adeoque nihil decernendo de qua-
stione inter Catholicos agitata, An Episcoporum institutio esset à
Deo; nullo alio intermedio, quod attineret ad iurisdictionem.

1563.
Scriptura
Vicecomitis
ad Borrom.
19. Iul. 1563

8 Post rerum gestarum historiam construit Suauis more suo alte-
ram historiam iudicij vniuersalis de rebus gestis: proponitque,
nullam illius Concilij actionem tantâ curiositate à mortalibus ex-
pectatam fuisse, quò semel intelligeretur, quidnam decem menses
in contentione detinuisset tot Præsules Tridenti, & in negotio tot
Aulas Principum: sed, ex adagio, existimatum fuisse partum natiuita-
tis, vnius muris; quippe quòd nemo erat, qui posset quidquam interius
reperire, quòd non modo tam longi temporis operam mereretur, sed ne bre-
uem quidem tam insignium capitum occupationem. Hic scriptor tam
stulte mendax est, vt sæpe mihi liceat absque causæ detrimento assu-
mere onus, à nullo iure impositum accusatis, hoc est, ostendere,
ab aduersario dici quòd fieri nequeat: ita mihi nunc accidit. Quis
vniquam poterat tam distortè ratiocinari, cum vniuersis mortali-
bus innotesceret, Patrum contentionem, & Aularum negotium
non tam fuisse de hac illave parte decidenda, quàm de quibusdam
questionibus decidendis, aut omittendis? In comperto erant cele-
bres turbæ, quæ iam ante Sessionem vigesimam primam accide-
rant de articulo, Cuius iuris esset mansio, & desiderium ab ea vsque ho-
ra Legatorum, vt huiusmodi articulus, quali scopulus grauium per-
turbationum, procul euitaretur. In comperto erat promissio, quæ
oportuit vt ab ipsis fieret Hispanis, quòd articulus ille resumeretur,
cum ad Decreta de Sacramento Ordinis formanda deuentum esset.
In comperto erant continua Hispanorum postulata, vt adimple-
retur promissio. In comperto erat, Seripandum duxisse opportu-
nius omitti articulum, ætate Iulij paratum, An institutio Episco-
porum esset iuris Diuini. In comperto erant turbæ inde subortæ, enata
inde necessitas illius expendendi, & in disceptationem adducen-
dæ auctoritatis Pontificiæ, eiusque supra Concilium prærogatiuæ,
quæ omnia dissidij ac diuisionis discrimen afferebant. Quis igitur,
nisi eorum ignarus, quæ cunctis hominibus ciuili notitiâ asper-
fis

D d d 2

is

1563.

sis comperta erant, existimare poterat quasi ridiculum montium partum, quod in lucem fuisset editus post eos decem menses laboriosæ graviditatis partus perfectus, & non abortus confusus, aut schisma monstruosum? Fortasse humanæ prudentiæ opus maximum est, ingentia mala vitare: minus enim in hoc, quam in bonis ingentibus consequendis vim habet fortuna; adeoque dicitur præcipua laus medici esse, non morbum sanare, sed impedire.

Pergit Suavis: *Ab hominibus non nihil versatis in rebus Theologicis desideratum fuisse, ut semel declararetur, quid intelligeret Synodus sub nomine potestatis retinendi peccata secundum sententiam suam, quæ potestas effecta fuerat una pars potestatis sacerdotalis.*

Quo pacto desiderium huiusmodi excitatum est in hominibus, dum hæc Sessio habebatur, in qua ex incidente de hoc argumento agebatur, & non potius cum prodire decisiones Sessionis decimæ quartæ sub Iulio, ubi datâ operâ de illo actum est, & tum in primo capite doctrinæ, tum in tertio Canone declaratum est, per ea Christi verba fuisse traditam potestatem remittendi retinendive in Sacramento Pœnitentiæ peccata? quin eo in loco Suavis, dum commemorabat, aut suo more comminiscatur hominum dicta, affirmavit, visam fuisse valdè planam eorum verborum significationem, hoc est, tradi potestatem remittendi peccata vere pœnitentibus, & retinendi ijs, quos Sacerdos minime pœnitentes agnosceret. Quare nos ijs, quæ illic ad confutandas eius calumniolas ineptias tenuissimus, haud repetitis, tantummodò addemus, nec bonos Theologos, nec bonos Canonum Doctores esse potuisse illos, qui non percipiebant, pertinere ad iudicariam potestatem non modò quod Principis beneficium illa concedat homini, qui post acta confecta, & expensam causam eo dignus reperiatur, sed quod illud deneget homini, qui post adhibitam eiusmodi diligentiam indignus agnosceatur.

Refert dein complurium admirationem, quod fuisset definitum, *Ordines inferiores aliud non esse, nisi gradus ad superiores, cunctos vero esse gradus ad Sacerdotium*: cum apud antiquos legatur, plerisque clericorum perillere in huiusmodi Ordinibus, ad sacerdotium numquam progressos, & e conuerso, quosdam per eos Ordines minime transeuntes, consecrari sacerdotes. Verùm maiori cum admiratione legetur in Suavi horum admiratio, ab eo qui memoriâ retinuerit, à Synodo numquam dici id, quod ille pro certo ponit, inquam illius coortæ admirationis fundamentum. Affirmatur quidem in secundo Canone, *esse in Ecclesia præter sacerdotium alios Ordines,*

Ordines, & maiores & minores, per quos tamquam per gradus tendatur ad Sacerdotium. Non tamen quia in Republica multi sunt magistratus, quorum vnus ad alterum gradus est, sequitur, minorem non nisi gradum esse ad maiorem, multosque homines, & plures quoque non posse remanere in primo, ad secundum haud progressos; aut euenire numquam posse, vt quis ad secundum prouehatur, primo non conscenso: ita, exempli gratiâ, dignitas meri Præfulis gradus est ad Cardinalis dignitatem; & tamen aliquis renuntiatur Cardinalis, gradum Præfulis prius non obtinens. Neque Synodus declarat, Ordines esse gradus ex ordinatione Christi, & non merè ex ordinatione Ecclesiæ, cum adhuc ad hodiernum vsque diem in quæstione versetur, an omnes Ordines instituti fuerint à Christo, & an idcirco omnes sint Sacramenta, & imprimant characterem. Quod de minoribus Ordinibus negatur à Gabriele Vasques^d cum iniugium Theologorum cohorte.

^d Tom. 3. in
3. Part. disp.
237.

11 Pergamus: valde Sophisticum est id quod obijcit in caput decimumquintum de disciplina, perinde acti sibi contradicat; cum ibi liquidò appareat sensus, nimirum, velle Synodum vt functiones Ecclesiasticæ, sicut mos erat, exerceantur ab eo qui Ordinem ad hoc idoneum obtinet, ijs in locis, vbi non desint huiusmodi Ordinibus initiati, nec opus sit, vt per operam laicorum suppleatur: exercitacionem autem, ac ritum perfectum earum, quæ iam dictæ sunt, functionum, iniungi à Synodo in quauis Ecclesia, quoad comòdè fieri possit.

12 Ab alijs improbatur, si Suauis credimus, quòd ad conferendum Sacerdotium tamquam necessaria requireretur docendi populi facultas, quandoquidem animarum procuratio à Sacerdotio seiungi potest. Concedo ea seiungi posse, sed non ita seiungi, vt nunquam coniungi possint. Merito igitur eam requiri facultatem, quâ positâ, semper esset liberum Episcopo vt operâ Sacerdotis, siue perpetuò, siue ad tempus, in populis erudiendis; quod munus Sacerdotibus admodum congruit. Ita pariter adscribendus non est miles ciuili militiæ, qui ad bellum extrâ gerendum aptus non est, quamuis plures ex his militibus ad bellum postea non mittantur.

13 Putidius est aliud obiectum: Perinde fuisse, requiri in sacros Ordines suscipiente latinæ linguæ intelligentiam, ac declarari, Synodum illam non fuisse Oecumenicam, cum ab eo Decreto non possent obstringi Asia, Africa, & bona pars Europæ, vbi latinus sermo in scholis communiter non addiscitur. Aliud est, Synodum quampiam esse Oecumenicam, aliud, velle vt cunctæ suæ leges sint vniuersales, & obseruandæ in quocumque loco Christianæ

D d d d 3

stianæ

iae
Trid.
II

1563.

stianæ Republicæ. Prudens legislator plures suarum constitutionum præscribit, non pro cunctis ijs locis, in quibus aliquot sebditos habet, sed pro maiori parte ac præcipua, e cuius bono reliquorum bonum enascitur. Cuinam dubium est, non fuisse mentem Patrum, ut ipsorum sanctiones statuerentur etiam pro ijs regionibus Indiæ, tum ad Occidentem, tum ad Orientem, quæ ad Fidei Catholicæ cultum iam venerant? Quod igitur potissimum intendebant, fuit, ut Ecclesiæ latinæ prospicerent, ex qua, velut e trunco, virtus postea diffunditur in minores ac debiles ramos reliquarum Ecclesiarum: nec pro earum singulis, ob varietatem ac mutabilitatem status ipsarum, componi poterant læges peculiare; sed ex constitutis pro parte maxima ac potissima, deducendi erant proportionè aptiores modi regendi alias, quasi extrema atque inferiora huius corporis membra. Et ita Cardinalium Congregatio, penes quam Romæ cura est & auctoritas interpretandi Concilij, declaravit ex illius mente, in Illyrica regione, à peritia Illyricæ linguæ litteralis excusari latinæ intelligentiam ad Ordines conferendos. Unde constat apertius, quantum in Ecclesia vniuersali opus sit suprêmam quâdam potestate, semper viuâ & constante, & cuius munus sit confirmare, promulgare, interpretari, relaxare, abrogare, ampliare, aut coarctare constitutiones, prout opportunum animaduernerit.

Persuadere nobis studet, in Germania sexto Cathoni obiectum 14 fuisse, quòd constituat Fidei dogma, *Hierarchiam*, vocem (ait ille) ac significationem alienam, ne dicam contrariam diuinis effatis, & veteris Ecclesiæ consuetudini, & vocem à quodam inuentam, qui etsi alicuius antiquitatis, quisnam, & quando extiterit, haud satis constat, qui alioqui scriptor est hyperbolicus, & quem in usu illius vocis, aliarumq;, quas ipse excogitauit, nemo ex antiquis imitatus est. At verò si sequendus erat modus agendi ac loquendi Christi Domini nostri, sanctorumq;, Apostolorum, & Ecclesiæ primariæ, oportuisse non *Hierarchiam*, sed *Hierodiam*, aut *Hieroduliam* statuere. Et addit, A Petro Paulo Vergerio apud Venonetes, vulgò *Vallem Tellinam*, suarum concionum argumentum fuisse desumptum ab his alijsq;, obiectis aduersus Concilij doctrinam.

Quando collibitum est Suau tam friuola obiecta producere, ipsum reprehendere mihi non licet, quasi ea non adscripserit decenti personæ, scenæque condecienti. Quænam aptior persona, quàm Petrus Paulus Vergerius, homo litteris vix aspersus, seu potius puluerulentus, sed totus temeritate intritus, sicut pater ex illius libris, cuius honesto lectori stomachum mouentibus? Et planè vulgus illius vallis apta erat scena huiuscemodi sententijs, non
ido.

idoneis ut imprimerentur in auditoribus alterius temperaturæ: 1563.
 quare solerter legens Suauis in Epistolis Vicecomitis, per eos dies
 scriptis^e, Vergerium in Valle Tellina concionari contra Conci-
 lium, 1563 quæ ab eo dicebantur non expressis, tribuit illi argumenta,
 verisimilia in huiusmodi concionatore. Pudet me illi responde-
 re, etiam si conuincam. Vox Hierarchiæ Ecclesiasticæ usurpatur
 tamquam titulus celebris Operis à S. Dionysio Areopagita, nomen
 inter digniora summâ reuerentiâ in Ecclesia. Dum pro certo Suauis
 affirmat, non satis constare quisnam eorum librorum sit auctor,
 omnino despicit iudicium Sanctorum Doctorum, Oecumenica-
 rum Synodorum, ac Summorum Pontificum, per decem iam sæ-
 cula existentium. Etenim sanctus Gregorius sub nomine Dionysij,
 quem *antiquum ac venerabilem Patrem* appellat, in homilia trigesima
 quarta libros illos adduxit, idemque postea fecerunt S. Martinus
 Pontif. Max. & martyr in Concilio Romano, S. Agatho pariter
 Pontifex in epistola ad Constantinum IV. Imperatorem, Nico-
 laus I. in quadam epistola ad Michaëlem Cæsarem; sextum Con-
 cilium Oecumenicum in Actione quarta, & septimum in Actio-
 ne secunda. Insuper sanctus Maximus monachus & martyr, &
 S. Thomas, eos libros tamquam tales & reueriti & interpretati sunt.
 Quod si ante S. Gregorium expressa mentio non legitur illius
 Operis, quid mirum est, si, cum Christiani, eorumque scripta in-
 sectationibus adeo diuexabantur, nec typorum opera conseruabat,
 diffundebarque memoriam scripturarum, illæ veluti semiuiuæ at-
 que ignotæ plura sæcula iacuerint, cum compertum nobis sit, quid
 Aristotelis, aliorumque præstantissimorum scriptorum Operibus
 acciderit? Quanto minora vestigia comperiuntur apud veteres Hi-
 storiarum Quinti Curtij? neque tamen ea supposititiis partus existima-
 tur. Longè minus quam hoc, satis esset ad patefaciendam huius ho-
 minis arrogantiam in affirmando confidenter, non satis constare
 de illorum librorum auctore. Sed quoniam aliqui etiam ex Catho-
 licis recentiore tempestate^f, eos in dubitationem reuocarunt, mihi
 verò mens est in re firma rationes meas stabilire, etiam si dem scri-
 ptorem illum non fuisse Areopagitam, sed alium quempiam ex
 veteribus, de quo S. Gregorij auctoritas dubitari non finit, sine du-
 bio satis erat veneratio illis habita per tot sæcula ab Ecclesia, ne
 puderet Synodum illinc desumere vocem quamdam suo proposito
 consonantem.

¹⁶ Quod autem *Auctorem hyperbolicum* illum nominat, delirium est
 ad calumnias construendas. Sæpè utitur (haud negauerim) egre-
 gius

^e Literæ Vi-
 cecomitis ad
 Borrom. 22.
 Iulij 1563.

^f Videri pos-
 sunt cum ip-
 sorum argu-
 menti apud
 Philippum
 Labbeum
 Soc. Iesu, in
 dissertatione
 historica de
 Script. Eccl.
 quos attingit
 Bellarminus;
 & apud Io-
 annē Mori-
 num ex Ora-
 torio S. Phi-
 lippi Neri
 in 2. parte
 Commenta-
 rij de sacris
 Eccl. ordina-
 tionibus.

1. 22
 Trid.
 II.

1563.

gius ille Doctor propositione græca *ὑπερ*, quæ Latinè *suprà* vertitur; sed eam vsurpat, cum diserit de rebus planè supremis, hoc est, diuinis, quò palàm faciat, deesse nobis vocabula idonea ad eorum maiestatem explicandam. Quapropter dum illis apponimus voces, ex origine sua significantes obiecta alia terrena, quæ proportionem aliquam habeant ad res diuinas, sed adiecta illis propositione *suprà*, redigimus in memoriam, ab huiusmodi rebus plurimum superari id quod ex vi talium verborum nostris mentibus obuerfatur. Porro perpendat, qui demens non est, an in huiusmodi sermone insit vitium hyperboles, an virtus religionis, sapientiæque altitudo. Tam fieri potest, vt quispiam de Deo scribat cum hyperbole, quàm cum assentatione. Quod si Areopagitam in eo verborum vsu communiter secuti non sunt, omisâ propositione illâ, aut breuitatis causâ, quippe quæ tacitè intelligatur, aut propter ineptitudinem linguæ latinæ, longè minus idoneæ quàm græca, ad hæc venustè componenda; non idcirco vituperatur ille, quin potius vniuersè, & inter alios à S. Thoma commendatur. Verùm quò proteruitatis non peruenit Suauis, dum audet Concilium carpere, quòd sibi sumpserit vocem adhibitam pro titulo memorandi Operis sui à celeberrimo, vetusto & sacro Doctore, simulque velle, vt eius loco poneretur *Hierodiaconia*, hoc est, *rerum sacrarum ministerium*, aut *Hierodulia*, hoc est, *sacrarum rerum seruitus*, voces à Suauiana temeritate compositæ? cum Hierarchia iam esset vocabulum adeò in Ecclesia acceptum, vt non modò S. Maximus nongentis annis ante Concilium in Commentarijs de S. Dionysio ex professo super eo diseruerit; sed inter Scholasticos S. Bonauentura trecentis antè annis Commentarium scripserit sub hoc planè titulo: & hinc à Ioanne Scoto, tanquam à voce notissima, & auctoritatis plena, deducta fuerit Ordinis definitio, dicente *esse facultatem spiritualem ad aliquem actum exequendum in Ecclesiastica Hierarchia*. Et ætate recentiore Albertus Pighius celebrem librum suum aduersus nouas hæreses nominarat, *Defensio Ecclesiastica Hierarchie*. Cur igitur Synodo abstinentum erat ab vsu illius vocis, tam familiaris sacris scriptoribus, adeoque consimilis alijs valdè consuetis, quæ originem eandem, compositionemque vocum græcarum habent, sicut *Monarcha*, *Patriarcha*, *Tetrarcha*, *Exarchus*? Profectò nec legebantur in sacris Litteris, nec obtinebant adeò veterem comprobationem à Doctoribus Ecclesiasticis, vocabula, *homusio*, *Personæ diuinæ*, *peccatum originale*, & alia, cum primum in suis definitionibus ea adhibuit Ecclesia. Ait idem, sua illa vocabula, *Hierodulia*, *Hierodiaconia*, futura fuisse

§ In 4. sentent. in quest. Vnica §. de primo.

fuisse magis consentanea sermonibus & operibus Christi, Scripturae, & etiam veteris Ecclesiae. 1563

Id sine dubio non potest intelligi à Suavi verum esse de ipsis vocibus, secundum sonum acceptis, quippe quæ numquam in usu fuerunt; quare superest, vt de ipsarum significatione loquamur. Ac primò quidem nemini dubium est, humilitati Christi & Ecclesiae antiquæ aptas non respondere voces *ministrandi & seruiendi*; nec easdem alienas esse ab usu recentis Ecclesiae, quæ in suo Capite retinet titulum, inductum ab usu S. Gregorij, *Seruus seruorum Dei*. Sed eiusmodi voces vim non habebant ad exprimendam auctoritatem, & inæqualem dignitatem graduam, ordinem inter se habentium, quod per eos Canones Synodus intendebat: id igitur aptius explicari non poterat, quàm per vocem Principatum significan- tem. Nec à vocibus dignitatem sonantibus abstinuerunt aut Redemptor, aut Scriptura, aut vetus Ecclesia, cum opus fuit huiusmodi sensus explicare. Christus discipulis suis dixit: *Vos me vocatis Magistrum, & Dominum, & bene dicitis; sum etenim*. Et in sacris Paginis, si veteres inspectemus, comperimus, constitutos à Deo, & appellatos sæpè Principes sacerdotum: si recentiores, nomen Diaconorum, hoc est ministrorum (quod Suavis intendebat vniuerso Ecclesiasticorum ordini commune reddere) conspicimus singulariter attributum ordini postremo, & à Sacerdotibus & Episcopis distincto. Quocircà vellem, vt ipse me doceret, quonam pacto poterat Synodus dicere, quò se ad sacra eloquia conformaret, esse in Ecclesia *Hierodiam*, constitam ex Episcopis, ex Presbyteris, & ex Diaconis, postremâ parte cum ipso toto non confusâ? Numquid Paulus Apostolus Superiores Ecclesiasticos non appellauit honorifico nomine *Præpositorum*, & nomine *Episcoporum*, quod importat *inspectores*? Non admonuit, illis exhibendam obedientiam? Et quid tandem aliud, nisi prærogatiuas huiusmodi nomen *Principatus* significat? Præterea, in Ecclesia veteri quæ vox magis recepta est, quàm vox *Patriarcha*, hoc est, *Princeps patrum*, siue *Princeps pater*? Quo pacto igitur absque graui mendacio potuit hic scribere, appellationem *Principatus in rebus sacris*, sermonibus & operibus Christi, diuinarum Litterarum, & Ecclesiae veteris repugnare? Qui nomen Principatus damnabat, necesse erat vt damnaret Cyrillum Alexandrinum^h, affirmantem, Petrum omnium primum respondisse Christo, tamquam Principem, & caput reliquorum: Vt damnaret S. Hieronymum, quiⁱ de Apostolis intellexit illa Dauidis verba: *Principes Iuda, duces eorum, docens, idem valere Principes Iuda, quod*

Pars III.

E e e e

Pris-

^h Hom. 12. ad
Ioannem
cap. 64.
ⁱ In Isa. 67.

1563. *Principes Christi: Ut damnaret S. Augustinum, qui dixit ^k, In Sede
 & Epist. 162. Romana semper perstitit Principatus Sedis Apostolica: Ut damnaret
 1 Lib. 4 Epist S. Gregorium, ubi ille scribit ^l, Sancto Petro fuisse commissam curam &
 3 2. ad Mau- Principatum totius Ecclesie. & alibi super illis verbis Iob: Cum Prin-
 xtruum. cipibus qui possident aurum, & replent domos suas argento. Quos alios
 (subdit) Principes, nisi S. Ecclesie Doctores vocat, quos indefinenter in
 loco Predicatorum precedentium diuina dispositio subrogat? de quibus eodem
 Ecclesie Psalmista ait: Pro Patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos
 Principes super omnem terram? Ut damnaret Bedam, ubi in suis Ope-
 ribus habet ^m, Petrum recepisse principatum iudiciarie potestatis: Ut
 damnaret Bernardum, iisdem Apostolis tribuentem ⁿ dictum illud
 Psalmi: Constitues eos Principes super omnem terram. & ad Eugenium
 dixit: Tu es heres, & mundus est hereditas. Quod si quis optaret re-
 perire quoque in Ecclesia Principum nomen, vniuerso Episcoporum
 ordini commune, Hilarium consulat ^o, qui tam longè abest, quòd
 existimet cum Suauis, hunc titulum opponi titulo *seruorum*, tributo
 Episcopis in Euangelio, ut scribat, Quamquam parabola serui fide-
 lis ac vigilantis sit cohortatio cunctis communis, tamen per eam
 præcipi peculiarem quamdam sollicitudinem, ob expectationem
 Domini, *Principibus populi, hoc est Episcopis*. Verùm diuinare mihi vi-
 deor, si adhuc viueret Suauis, eum minimè concessurum robori
 harum omnium rationum, ac tam luculentis testimonijs, contem-
 dentem, haud debuisse Tridentinam Synodum uti voce quâdam,
 ad id vsque temporis in cunctis præteritis Concilijs non vsitatâ. Id
 si verum esset, argueretur, nulli Concilio licuisse vocabulum adhi-
 bere, in alio antiquiore Concilio non contentum: adeoque cunctas
 Synodos, exceptâ primâ, quoties vocem illâ posuerunt in suis decre-
 tis, ex priori, aut ex sacris Literis non desumptam, reprehensione
 dignas esse. Sed insuper concessum mihi est ut Suauis insaniam re-
 fellam, simulque eius ignorantiam, probatione clariore & expu-
 gnabili. Quisnam malus genius hominem impulit, ut tamquam
 certum pronuntiaret, Ecclesiam & antea acta Concilia se abstinuisse
 ab ea voce ad illum vsque diem? Oecumenica Concilia pauca tan-
 dem sunt, & in scriptore, qui doctrinam aded profiteretur ac iacti-
 tat, dedecus potius est ea ignorare, quàm laus eadem pernoscere.
 Iam verò in octauo Concilio, quod anno salutis circiter 870. fuit
 celebratum, licuisset Suauis legere hanc vocem, suis auribus aded
 dissonantem, non in vnico solum loco, qui fugiat & fallat oculum,
 sed in duobus, videlicet, tum in Actione sexta, ubi Metrophanes
 Smyrnæ Archiepiscopus appellat Nectarium, Ambrosium & Nice-
 phorum*

^m In hom. in
 festo SS. Pe-
 tri & Pauli.
ⁿ In initio lib. 3
 de Confide-
 ratione.

^o In cap. 17.
 Comment.
 in S. Matth.

phorum memorabiles Hierarchas; tum in decima, cap. 14. vbi 1563.
nomen, honor, ac ritus Hierarchicus Angelorum ad Episcopos
Ecclesiæ transfertur.

18 Narrat denique Suavis in articulo de mansione, post tam diu-
turnum studium egregiam aliquam decisionem expectari; sed pro-
nuntiatum denique fuisse id solum, quod clarum erat, cum sit cui-
dens ex lege naturali, nemini fas esse à suo munere, nisi legitimam
ob causam, abesse. Bene est, definitioni Concilij tribui hac vice ab
aduersarijstamquam vnicum probum nimis dilucidam veritatem.
Sed quâ ratione poterat definitio vltra procedere, quod spectat ad
ius diuinum, cum Suavis ipse dixerit, in hac re auctoritatem Scri-
pturarum ac Patrum esse cohortationem ad perfectionem, nec esse
quidquam solidi nisi Canones Ecclesiasticos? Igitur si Concilium
strictiorem obligationem definiuisset, falsum definiuisset. Præter-
eà, vbinam ille reperit vetitum illud aded clarum, ne quisquam
absit à suo munere sine causa legitima? Quot sunt munera, quæ re-
cte administrantur etiam in absentia per delatas rerum notitias, mis-
saliq; iussiones, & per præsentis Vicarios? Parum igitur non fuit,
definiri, hanc diligentiam sic adhibitam satis non esse ad excusan-
dam absentiam, & ab absente lethalem noxam contrahi. Nec etiam
præterea conduxit, quod Cardinales includerentur, de quo prius obie-
ctum fuerat: à maiore obligatione assistendi Romanæ Ecclesiæ ex-
cusari minorem de peculiaribus Ecclesijs, præsertim cum eas sæpè
non obtineant ex titulo, sed ex administratione, eisdemque melius
ipsi ob ampliorem auctoritatem possint è longinquo regere, ac se-
lectorum ministrorum operâ, quam minoris notæ Præsules per præ-
sentiam: quæ rationes adductæ fuerant ætate Pauli III. ne com-
prehenderentur in Decreto, & à nobis ibi relatæ. Vt paucis dicam: id
quod homines communiter optabant, non erat definitio contem-
platricis doctrinæ, quæ nulli est detrimento, si persistat incerta inter
Doctorum opinamenta, sicut aliæ multæ; sed vt pessimus ac nocen-
tissimus abusus non residendi tolleretur. Sublatus hic fuit eo Decre-
to, pœnis ac sanctionibus in eo statutis, simul etiam stimulis adiectis,
quibus inde stimulati sunt Pontifices ad illud confirmandum ac ro-
borandum. Igitur expectationi votoque mortalium satisfactum est.

Iam verò cum hæc ibi peracta fuerint communi quiete ac vo-
luptate, post tam diuturnas ac periculosas procellas, appellari pro-
fectò non potest cum Suavi ea Sessio, Montium partus in murem
degenerans; sed potiùs, quando is exemplo suo me ad fabulas
trahit, Partus admirationis, quo nata est Iris, tranquillitatis nuntiã.